TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2001/23 – 1 straipsnio 1 dalies b punktas – 2 straipsnio 1 dalies d punktas – Įmonių perdavimas – Darbuotojų teisių apsauga – Taikymo sritis – Sąvokos „darbuotojas“ ir „verslo perdavimas““

Byloje C-416/16

dėl *Tribunal Judicial da Comarca de Faro* (Faro apylinkės teismas, Portugalija) 2016 m. liepos 20 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. liepos 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Luís Manuel Piscarreta Ricardo

prieš

Portimão Urbis EM SA, likviduojamą įmonę,

Município de Portimão,

Emarp – Empresa Municipal de Águas e Resíduos de Portimão EM SA

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai J. Malenovský (pranešėjas) ir M. Safjan,

generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– L. M. Piscarreta Ricardo, atstovaujamo advokato M. Ramirez Fernandes,

– *Emarp – Empresa Municipal de Águas e Resíduos de Portimão EM SA*, atstovaujamos advokato R. Rosa,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, M. Figueiredo ir S. Feio,

– Europos Komisijos, atstovaujamos M. França ir M. Kellerbauer,

* Proceso kalba: portugalų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 82, 2001, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 98) 1 straipsnio 1 dalies b punkto ir 2 straipsnio 1 dalies d punkto išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. Luís Manuel Piscarreta Ricardo ginčą su savivaldybės įmone *Portimão Urbis EM SA* (šiuo metu likviduojama) (toliau – *Portimão Urbis*), *Município de Portimão* (Portimauno savivaldybė, Portugalija) ir savivaldybės įmone *Emarp – Empresa Municipal de Águas e Resíduos de Portimão EM SA* (toliau – *Emarp*) dėl M. Piscarreta Ricardo atleidimo iš darbo teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyva 2001/23 buvo kodifikuota 1977 m. vasario 14 d. Tarybos direktyva 77/187/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 61, 1977, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas, 5 sk., 4 t., p. 103), iš dalies pakeista 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 98/50/EB (OL L 201, 1998, p. 88; toliau – Direktyva 77/187).

4 Direktyvos 2001/23 3 ir 8 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(3) Būtina garantuoti darbuotojų apsaugą pasikeitus darbdaviui, pirmiausia užtikrinant, kad būtų apsaugotos jų teisės.

<…>

(8) Siekiant užtikrinti teisinį saugumą ir skaidrumą, teisinę perdavimo sąvoką reikėjo paaiškinti atsižvelgiant į Teisingumo Teismo precedentų teisę [jurisprudenciją]. Toks paaiškinimas nepakeitė Teisingumo Teismo paaiškintos Direktyvos [77/187] taikymo srities.“

5 Direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„a) Ši direktyva taikoma teisinio perdavimo arba susijungimo atveju perduodant įmonę, verslą arba įmonės ar verslo dalį kitam darbdaviui;

b) atsižvelgiant į a punktą ir kitas šio straipsnio nuostatas, šioje direktyvoje nustatytas perdavimas yra perdavimas išlaikant ūkio subjekto tapatybę, t. y. išlaikant organizuotą išteklių grupę, kurios tikslas yra ūkinė veikla, nepriklausomai nuo to, ar ta veikla yra pagrindinė ar pagalbinė;

c) ši direktyva taikoma valstybės ir privačioms įmonėms, kurios verčiasi ūkine veikla, nesvarbu, ar jos veikia siekdamos pelno, ar ne. Valstybinių valdymo institucijų administracinis pertvarkymas arba administracinių funkcijų perdavimas, atliekamas tarp valstybinės valdžios institucijų, nepriskiriamas šioje direktyvoje nustatytam perdavimui.“

6 Minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 dalies d punkte „darbuotojas“ apibrėžiamas kaip „asmuo, kurį, kaip darbuotoją, atitinkamoje valstybėje narėje gina nacionalinė darbo teisė“.

7 Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva nepažeidžia nacionalinės teisės aktuose pateikto darbo sutarčių arba darbo santykių apibrėžimo.

Tačiau valstybės narės iš šios direktyvos taikymo srities neišskiria darbo sutarčių arba darbo santykių tik dėl:

<…>

b) to, kad minėti santykiai yra darbo santykiai, kuriuos reglamentuoja terminuota darbo sutartis, kaip apibrėžta 1991 m. birželio 25 d. Tarybos direktyvos 91/383/EEB, pateikiančios papildomas priemones, skatinančias gerinti terminuotuose arba laikinuose darbo santykiuose esančių darbuotojų saugą ir sveikatą darbe [(OL L 206, 1991, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas, 5 sk., 1 t., p. 420)], 1 straipsnio 1 dalyje arba

<…>“

8 Direktyvos 2001/23 3 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Perdavėjo teisės ir pareigos, kylančios iš darbo sutarties arba darbo santykių, galiojančių perdavimo dieną, ryšium su perdavimu yra perduodam[os] perėmėjui.“

9 Tos pačios direktyvos 4 straipsnyje nurodyta:

„1. Įmonės, verslo arba įmonės ar verslo dalies perdavimas pats savaime nėra pagrindas, kuriuo remdamasis perdavėjas arba perėmėjas gali atleisti iš darbo. Ši nuostata netrukdo atleisti iš darbo dėl ekonominių, techninių arba organizacinių priežasčių, susijusių su darbo jėgos pasikeitimais.

Valstybės narės gali nustatyti, kad pirma šio straipsnio pastraipa netaikoma tam tikrų specialių kategorijų darbuotojams, kurie nenumatyti valstybių narių teisės aktuose arba praktikoje dėl apsaugos nuo atleidimo iš darbo.

2. Jeigu darbo sutartis arba darbo santykiai nutraukiami dėl to, kad perdavimas yra susijęs su esminiu darbo sąlygų pasikeitimu, nepalankiu darbuotojui, darbdavys yra atsakingas už darbo sutarties arba darbo santykių nutraukimą.“

10 Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalyje numatytų nuostatų redakcija iš esmės tapati Direktyvos 77/187 1 straipsnio 1 dalies nuostatų redakcijai.

Portugalijos teisė

11 *Código do Trabalho* (Darbo kodeksas) 285 straipsnyje nustatyta:

„1. Įmonių ar verslo arba įmonių ar verslo dalių, sudarančių ekonominį vienetą, perdavimo bet kokiu pagrindu atveju darbdavio teisės ir pareigos pagal su atitinkamais darbuotojais sudarytas darbo sutartis kartu su pareiga sumokėti už darbo teisės pažeidimus skirtas baudas perduodama perėmėjui.

2. Vienus metus po perdavimo perleidėjas solidariai atsako už pareigų, atsiradusių iki perleidimo datos, vykdymą.

3. Pirmesnių dalių nuostatos taikomos ir tuo atveju, kai perduodama, perleidžiama, perimama ar tęsiama įmonės, verslo subjekto ar ekonominio vieneto veikla, o veiklos perėmimo ar tęsimo atveju solidarioji atsakomybė tenka prieš pat ėmusis šių veiksmų veiklą vykdžiusiam subjektui.

4. Ankstesnių nuostatų dalys netaikomos tuo atveju, jei prieš perleidimą darbuotoją perleidėjas perleido kitam verslo subjektui ar ekonominiam vienetui, kaip tai suprantama pagal 194 straipsnį, tačiau minėtas darbuotojas išliko jam pavaldus, išskyrus perleidėjo pareigą sumokėti už darbo teisės pažeidimus skirtas baudas.

5. Ekonominis vienetas reiškia išteklių grupę, sukurtą siekiant vykdyti ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į tai, ar ši veikla pagrindinė, ar papildoma.

6. Šio straipsnio 1 punkto ir 3 punkto pirmoje dalyje nustatytų taisyklių nesilaikymas sudaro labai sunkų pažeidimą.“

12 Darbo kodekso 295 straipsnyje dėl darbo dienos valandų sumažinimo arba darbo sutarties galiojimo sustabdymo poveikio nustatyta:

„1. Sumažinus darbo dienos valandų skaičių arba sustabdžius darbo sutartį, šalių teisės, pareigos ir garantijos, nesusijusios su realiu darbo užduočių atlikimu, lieka galioti.

2. Nustatant darbo stažą atsižvelgiama į darbo dienos valandų sumažinimo arba darbo sutarties sustabdymo laikotarpį.

3. Nei darbo dienos valandų skaičiaus sumažinimas, nei darbo sutarties sustabdymas neturi poveikio sutarties galiojimo laikui ir nekliudo vienai iš šalių nutraukti darbo santykių remiantis šioje srityje taikomomis bendrosiomis nuostatomis.

4. Pasibaigus darbo dienos valandų skaičiaus sumažinimo ir darbo sutarties galiojimo sustabdymo laikotarpiui atkuriamos šalių su realiu darbo užduočių vykdymu susijusios teisės, pareigos ir garantijos.

5. Pasibaigus darbo dienos valandų skaičiaus sumažinimo ir darbo sutarties galiojimo sustabdymo laikotarpiui bet koks darbdavio kliudymas darbuotojui įsitraukti į įprastinę darbinę veiklą yra sunkus pažeidimas.“

13 Darbo kodekso 317 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Išėjus atostogų darbo sutarties galiojimas sustabdomas ir atsiranda 295 straipsnyje numatytas poveikis.“

14 Pagrindinei bylai taikomos redakcijos 2012 m. rugpjūčio 31 d. *Lei n.° 50/2012 aprova o regime jurídico da actividade empresarial local e das participações locais e revoga as Leis n.os 53-F/2006, de 29 de dezembro, e 55/2011, de 15 de novembro* (Įstatymas Nr. 50/2012 dėl vietos verslo įmonių veiklos ir vietos investicijų teisinio režimo patvirtinimo ir gruodžio 29 d. Įstatymo Nr. 53-F/2006 bei lapkričio 15 d. Įstatymo Nr. 55/2001 panaikinimo) (*Diário da República*, 1 serija, Nr. 169, 2012 m. rugpjūčio 31 d.) (toliau – RJAEL) 62 straipsnyje, susijusiame su vietos įmonių veiklos nutraukimu, nustatyta:

„1. Nepažeidžiant *Código das Sociedades Comerciais* (Komercinių bendrovių kodeksas) 35 straipsnio nuostatų, per šešių mėnesių terminą turi būti priimtas sprendimas dėl vietos įmonių veiklos nutraukimo vienu iš šių atvejų:

<…>

5. Darbuotojams, kurie dirba vietos įmonėse, kurioms taikomas vienas iš 1 dalyje nurodytų atvejų, ir kuriems netaikomos mobilumo priemonės pagal 2008 m. vasario 27 d. Įstatymą Nr. 12-A/2008, taikoma galiojanti darbo sutarčių tvarka, nepažeidžiant to, kas nustatyta 6 punkte.

6. Likviduojamos vietos įmonės gali perduoti savo darbuotojus, įdarbintus pagal galiojančią darbo sutarčių tvarką, remdamosi 2008 m. vasario 27 d. Įstatymo 12-A/2008 58 straipsnyje nurodytomis sąlygomis, kapitalą investavusioms viešosioms įmonėms tik tuomet, kai jie paskiriami vykdyti inkorporuotas arba savivaldybės žinion perduotas funkcijas arba minėtų funkcijų vykdymui būtinas funkcijas.

<…>

11. 6–10 punktai taikomi tik darbuotojams, kurie dirba pagal neterminuotą darbo sutartį, kuri buvo sudaryta bent vienus metus iki svarstymų, susijusių su vietos įmonės likvidavimu, ir kuriems tuo atveju, jeigu su viešuoju subjektu sukuriami neterminuoti teisiniai santykiai, nėra privaloma mokėti jokios kompensacijos už ankstesnės darbo vietos panaikinimą.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 1999 m. spalio mėn. Potrimauno savivaldybė neterminuotam laikotarpiui įdarbino M. Piscarreta Ricardo „už turizmą atsakingu tarnautoju“.

16 2008 m. spalio mėn. M. Piscarreta Ricardo nustojo vykdęs šias pareigas savivaldybėje ir nuo tada pradėjo eiti atitinkamas pareigas pagal neterminuotą darbo sutartį savivaldybės įmonėje *Portimão Turis EM SA* (toliau – *Portimão Turis*).

17 Kadangi 2010 m. kovo mėn. Potrimauno savivaldybė buvo nusprendusi sujungti keletą savivaldybės įmonių, ji *Portimão Turis* inkorporavo į *Portimão Urbis*. Nuo šios datos M. Piscarreta Ricardo ėjo administratoriaus pareigas, o vėliau buvo paskirtas į minėtos bendrovės direktoriaus pareigas.

18 2011 m. rugsėjo mėn. M. Piscarreta Ricardo paprašė išleisti dvejų metų nemokamų atostogų ir jo prašymas buvo patenkintas. 2013 m. liepos mėn. suinteresuotajam asmeniui pateikus tokį pat prašymą jam ir vėl buvo skirtos atostogos tokiam pačiam laikotarpiui.

19 2014 m. spalio mėn. Potrimauno savivaldybė nusprendė nutraukti *Portimão Urbis* (minėta savivaldybė buvo vienintele šios įmonės akcininkė) veiklą. Šios įmonės veiklos dalį (būtent transporto ir ekonominės plėtros, įskaitant didmeninės prekybos rinkos, mugių ir parodų parko, kilnojamosios prekybos ir tradicinės rinkos ir mugių organizavimo veiklas) perėmė Potrimauno savivaldybė.

20 Kita *Portimão Urbis* veikla, tai yra, pirma, viešųjų erdvių valdymas ir su ja susijusi reklamos veikla, viešųjų kelių, požeminių ir antžeminių viešųjų stovėjimo aikštelių eksploatavimas ir, antra, bendruomeninių priemonių valdymas, paslaugų teikimas švietimo srityje, socialinis darbas, kultūra ir sportas, t. y. Potrimauno savivaldybės teatro, edukacinio ūkio, *Manuel Teixeira Gomes* namų ir kitų bendruomeninių centrų veikla, buvo perduota *Emarp* (jos vienintelė akcininkė taip pat yra Portimauno savivaldybė).

21 Pagal šiuos sprendimus dalis *Portimão Urbis* darbuotojų pagal „susitarimą dėl viešuoju interesu grindžiamo perkėlimo“ perėjo dirbti tiesiogiai į Potrimauno savivaldybę. Kita darbuotojų dalis pagal „susitarimą dėl darbo vietų perkėlimo“ perėjo dirbti į *Emarp*.

22 M. Piscarreta Ricardo nebuvo įtrauktas į perkėlimo savivaldybės žinion planą arba perkėlimo į kitą darbovietę planą, nurodytus ankstesniame punkte; jam tik buvo pranešta, kad jo darbo sutartis pasibaigė, nes *Portimão Urbis* veikla galutinai nutraukiama.

23 Todėl M. Piscarreta Ricardo kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantį teismą, kad šis pripažintų, jog perduodant *Portimão Urbis* verslą Potrimauno savivaldybei ir *Emarp* jis buvo atleistas iš darbo neteisėtai.

24 *Portimão Urbis*, *Emarp* ir Potrimauno savivaldybė šiam kaltinimui prieštarauja. Jos teigia, kad kadangi M. Piscarreta Ricardo buvo nemokamose atostogose ir todėl realiai nevykdė darbo užduočių, jo darbo sutartis negalėjo būti perduota nė vienam iš perėmėjų. Jos taip pat mano, kad nebuvo įvykdytas joks verslo perdavimas, nes *Portimão Urbis* buvo likviduotas remiantis įstatymu ir dėl to nustojo vykdęs savo veiklą.

25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, pirma, kad pagrindinėje byloje aiškinimo klausimai yra susiję su galimybe darbuotoją, kuris realiai nevykdo savo pareigų, nes, pavyzdžiui, jo darbo sutartis sustabdyta, laikyti patenkančiu į sąvoką „darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 1 dalies d punktą. Jis klausia, ar *Portimão Urbis* teisės ir pareigos, išplaukiančios iš su ieškovu sudarytos darbo sutarties, turi būti laikomos perleistomis Portimauno savivaldybei ir *Emarp* pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį.

26 Kita vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad abejotina, ar RJAEL 62 straipsnio 5, 6 ir 11 dalys, atsižvelgiant į jose nustatytas sąlygas, gali būti laikomos atitinkančiomis Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 2 dalies b punktą.

27 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Judicial da Comarca de Faro* (Faro apylinkės teismas, Portugalija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies b punktas taikomas tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai savivaldybės vykdomojo organo sprendimu uždaroma savivaldybės įmonė (kurios vienintelė akcininkė yra savivaldybė) ir viena dalis jos vykdomos veiklos perduodama savivaldybei, o kita – kitai savivaldybės įmonei (kurios pagrindinis veiklos tikslas atitinkamai buvo iš dalies pakeistas ir kuri taip pat visiškai priklauso savivaldybei); kitaip tariant, ar šiomis aplinkybėmis galima laikyti, kad buvo įvykdytas verslo perdavimas, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvą?

2. Ar darbuotojas, kuris realiai nevykdo darbo užduočių (nes jo darbo sutarties galiojimas sustabdytas), turi būti laikomas „darbuotoju“ pagal Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 1 dalies d punktą ir todėl turi būti laikoma, jog iš darbo sutarties išplaukiančios teisės ir pareigos perduotos perėmėjui, kaip tai nustatyta minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje?

3. Ar pagal Sąjungos teisę perduodant verslą leidžiama nustatyti darbuotojų perdavimo apribojimus, būtent kai atsižvelgiama į darbo santykių pobūdį arba jų trukmę, kaip tai nustatyta RJAEL 62 straipsnio 5, 6 ir 11 dalyse?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

28 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kai savivaldybės įmonė (kurios vienintelė akcininkė yra savivaldybė) yra likviduota šios savivaldybės vykdomojo organo sprendimu ir jos veikla iš dalies perduota minėtai savivaldybei ją vykdyti tiesiogiai, o iš dalies kitai šiuo tikslu įsteigtai savivaldybės įmonei (kurios vienintelė akcininkė yra savivaldybė), patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.

29 Visų pirma reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies c punktą ši direktyva taikoma valstybės įmonėms, kurios verčiasi ūkine veikla, nesvarbu, ar jos veikia siekdamos pelno. Valstybinės valdžios institucijų administracinis reorganizavimas arba administracinių funkcijų perdavimas, atliekamas tarp valstybinės valdžios institucijų, nelaikomas perdavimu pagal šią direktyvą.

30 Šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamą sandorį sudarė savivaldybės įmonės veiklos perdavimas: iš dalies savivaldybės įmonei ir iš dalies kitai savivaldybės įmonei.

31 Šiuo klausimu pirmiausia reikia konstatuoti, jog aplinkybė, kad vykdant šį sandorį perleidėjas buvo savivaldybės įmonė, o koncesininkai – savivaldybė ir kita savivaldybės įmonė, pati savaime nekliudo minėtam sandoriui taikyti Direktyvos 2001/23.

32 Iš tiesų, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad vien tai, jog perėmėjas yra viešosios teisės reglamentuojamas juridinis asmuo (šiuo klausimu žr. 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Aira Pascual ir Algeposa Terminales Ferroviarios*, C-509/14, EU:C:2015:781, 25 ir 26 punktus) arba savivaldybė (šiuo klausimu žr. 2011 m. sausio 20 d. Sprendimo *CLECE*, C-463/09, EU:C:2011:24, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), neleidžia atmesti galimybės, jog įvyko perdavimas, kuriam taikoma Direktyva 2001/23.

33 Be to, iš Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies c punkto matyti, kad, siekiant taikyti šią direktyvą, perdavimas turi būti susijęs su subjektu, kuris vykdo ūkinę veiklą, nesvarbu, ar jis veikia siekdamas pelno, ar ne.

34 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas patikslino, kad sąvoka „ūkinė veikla“ reiškia bet kokią veiklą, kai konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ar paslaugos. Iš principo ūkine veikla nelaikomos paslaugos, kurios susijusios su viešosios valdžios prerogatyvų vykdymu, nes paslaugos, kurios teikiamos siekiant užtikrinti viešąjį interesą ir nesiekiant pelno ir konkuruoja su pelno siekiančių subjektų siūlomomis paslaugomis, gali būti laikomos „ūkine veikla“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies c punktą (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Scattolon*, C-108/10, EU:C:2011:542, 43 ir 44 punktus ir jame nurodytą jurisprudenciją).

35 Šiuo atveju neatrodo, kad įvairi *Portimão Urbis* vykdoma veikla, kurią parėmė Portimauno savivaldybė ir *Emarp*, kaip antai apibūdinta šio sprendimo 19 ir 20 punktuose, būtų susijusi su viešosios valdžios prerogatyvų vykdymu, kad ją būtų galima laikyti ūkine veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies c punktą.

36 Be to, pagal Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies a punktą ši direktyva taikoma teisinio perdavimo arba susijungimo atveju perduodant įmonę, verslą arba įmonės ar verslo dalį kitam darbdaviui.

37 Šiuo aspektu iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad šios nuostatos taikymo apimtis negali būti vertinama remiantis tik teksto aiškinimu. Dėl šios direktyvos kalbinių versijų skirtumų ir nacionalinės teisės aktų skirtumų, susijusių su teisinio perdavimo sąvoka, Teisingumo Teismas šią sąvoką aiškino gana lanksčiai, atsižvelgdamas į šios direktyvos tikslą, kuris, kaip matyti iš jos trečiosios konstatuojamosios dalies, yra apsaugoti perduodamus darbuotojus (šiuo klausimu žr. 2011 m. sausio 20 d. Sprendimo *CLECE*, C-463/09, EU:C:2011:24, 29 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

38 Teisingumo Teismas anksčiau yra nusprendęs, jog tai, kad perdavimas vyksta remiantis vienašališkais viešosios valdžios institucijų sprendimais, o ne susitarimu, neatmeta minėtos direktyvos taikymo galimybės (2010 m. liepos 29 d. Sprendimo *UGT-FSP*, C-151/09, EU:C:2010:452, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Darytina išvada, kad tas faktas, jog likviduojant savivaldybės įmonę, remiantis atitinkamos savivaldybės vykdomojo organo sprendimu, įvykdomas perdavimas, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, pats savaime nekliudo įvykti perdavimui, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 2001/23, nes toks sandoris reiškia ir įmonės vadovo pasikeitimą.

40 Galiausiai, pagal Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies b punktą tam, kad ši direktyva būtų taikoma, turi būti perduodamas ūkio subjektas, kuris išlaiko savo tapatybę po to, kai jį perima naujas darbdavys (žr. 2014 m. kovo 6 d. Sprendimo *Amatori ir kt.*, C-458/12, EU:C:2014:124, 30 punktas).

41 Šiuo klausimu reikia atsižvelgti į visas nagrinėjamam sandoriui būdingas faktines aplinkybes, tarp kurių, *inter alia*, yra atitinkamos įmonės ar verslo rūšis, materialių išteklių, pavyzdžiui, pastatų ir kilnojamo turto, perdavimas ar neperdavimas, nematerialių išteklių vertė perdavimo metu, pagrindinių darbuotojų perėjimas pas naują įmonės savininką, klientų perdavimas ir veiklos panašumas iki ir po perdavimo ir galimo šios veiklos sustabdymo trukmė. Tačiau visos šios aplinkybės yra tik atskiri atliktino visapusiško vertinimo aspektai ir dėl to negali būti vertinamos atskirai (žr. 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Aira Pascual ir Algeposa Terminales Ferroviarios*, C-509/14, EU:C:2015:781, 32 punktas).

42 Iš to matyti, kad perdavimą patvirtinantiems įvairiems kriterijams teiktina reikšmė neišvengiamai skiriasi, atsižvelgiant į vykdomą veiklą ar net į atitinkamoje įmonėje, versle ar jų dalyje naudojamus gamybos ar valdymo metodus (šiuo klausimu žr. 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Aira Pascual ir Algeposa Terminales Ferroviarios*, C-509/14, EU:C:2015:781, 33 ir 34 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

43 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, jog vien tai, kad ūkio subjektas perima kito subjekto ūkinę veiklą, neleidžia daryti išvados, jog pastarojo tapatybė yra išlaikoma. Iš tiesų, ūkio subjekto tapatybė neturėtų būti siejama tik su jo vykdoma veikla. Jo tapatybę lemia daugybė neatskiriamų elementų, kaip antai: jo darbuotojai, valdymo organai, darbo organizavimas, eksploatavimo metodai arba (tam tikrais atvejais) jo turimos eksploatavimo priemonės (šiuo klausimu žr. 2011 m. sausio 20 d. Sprendimo *CLECE*, C-463/09, EU:C:2011:24, 41 punktą).

44 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, jog norint išsiaiškinti, ar perduotas subjektas išsaugojo savarankiškumą, svarbu ne tai, ar jis išlaikė konkrečią organizacinę struktūrą, kurią perdavėjas nustatė įvairiems perduodamiems gamybos elementams, o tai, ar išsaugotas funkcinis tarpusavio priklausomybės ir papildomumo ryšys tarp šių elementų. Tokio funkcinio ryšio išlaikymas tarp įvairių perduotų elementų leidžia perėmėjui juos naudoti, net jei perduoti jie integruojami į naują skirtingą organizacinę struktūrą turint tikslą tęsti tokią pačią ar panašią ekonominę veiklą (2009 m. vasario 12 d. Sprendimo *Klarenberg*, C-466/07, EU:C:2009:85, 46–48 punktai ir 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Ferreira da Silva e Brito ir kt.*, C-160/14, EU:C:2015:565, 33 ir 34 punktai). Darytina išvada, jog faktas, kad ūkio subjektas buvo likviduotas ir jo veikla perduota kitiems dviem subjektams, pats savaime nekliudo taikyti Direktyvos 2001/23.

45 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, atsižvelgdamas į šio sprendimo 41–44 punktuose nurodytus veiksnius, turi įvertinti, ar tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos šioje pagrindinėje byloje, subjekto tapatybė buvo išlaikyta.

46 Iš to, kas pasakyta pirma, matyti, kad Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip: situacija, kai savivaldybės įmonė (kurios vienintelė akcininkė yra savivaldybė) yra likviduota šios savivaldybės vykdomojo organo sprendimu ir jos veikla iš dalies perduota minėtai savivaldybei ją vykdyti tiesiogiai, o iš dalies kitai šiuo tikslu įsteigtai savivaldybės įmonei (kurios vienintelė akcininkė taip pat yra savivaldybė), patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį su sąlyga, kad po perdavimo išlaikoma nagrinėjamos įmonės tapatybė, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas.

Dėl antrojo klausimo

47 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas iš esmės siekia sužinoti, ar darbuotojas, kuris realiai nevykdo darbo užduočių (nes jo darbo sutarties galiojimas sustabdytas), patenka į sąvoką „darbuotojas“ pagal Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 1 dalies d punktą ir ar tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, iš darbo sutarties išplaukiančios teisės ir pareigos turi būti laikomos perduotomis perėmėjui, kaip tai nustatyta šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje.

48 Pirmiausia reikia pažymėti, kad pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 dalies d punktą „darbuotoju“ laikomas bet kuris asmuo, kuris kaip darbuotojas atitinkamoje valstybėje narėje ginamas nacionaliniais darbo teisės aktais.

49 Be to, kaip matyti iš pačios Direktyvos 2001/23 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos formuluotės, apsauga, kurią siekiama užtikrinti šia direktyva, susijusi tik su darbuotojais, kurių darbo sutartis arba darbo santykiai egzistuoja perdavimo dieną (2010 m. rugsėjo 15 d. Nutarties *Briot*, C-386/09, EU:C:2010:526, 27 punktas).

50 Dėl Direktyvos 77/187, kuri buvo kodifikuota Direktyva 2001/23, Teisingumo Teismas konstatavo, kad jeigu konkrečiai nenurodyta kitaip, kadangi šioje direktyvoje numatyta galimybe gali remtis tik tie darbuotojai, kurių darbo sutartis arba darbo santykiai egzistuoja perdavimo dieną, tai, ar perduodant egzistavo darbo sutartis arba darbo santykiai, turi būti vertinama remiantis nacionaline teise, tačiau su sąlyga, kad laikomasi šios Direktyvos 77/187 privalomų taisyklių dėl darbuotojų apsaugos nuo atleidimo iš darbo dėl perdavimo (žr. 2010 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Briot*, C-386/09, EU:C:2010:526, 28 punktas).

51 Šiuo atveju iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nors *Portimão Urbis* likvidavimo dieną pagrindiniam ieškovui galiojo neterminuota darbo sutartis, tą pačią dieną jis realiai nevykdė darbo užduočių, nes buvo nemokamose atostogose ir pagal pagrindinėje byloje taikomą nacionalinę teisę dėl šių atostogų darbo sutartis buvo sustabdyta.

52 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas patikslino, kad šiuose teisės aktuose numatyta, kad darbo sutarties sustabdymo laikotarpiu šalių, kurios neprivalo vykdyti realių darbo užduočių, teisės, pareigos ir garantijos lieka galioti. Taigi atrodo, kad pagal minėtus teisės aktus saugomas toks darbuotojas kaip ieškovas pagrindinėje byloje, kuris realiai nevykdo darbo užduočių, nes jo darbo sutarties galiojimas sustabdytas, o tai patikrinti privalo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas.

53 Iš to matyti, – tai dar turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, – kad tokio asmens teisės ir pareigos, išplaukiančios iš jo darbo sutarties, pagal Direktyvos 2001/23 3 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą įmonės perdavimo atveju yra perduotos perėmėjui.

54 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta pirmiau, į antrą klausimą reikia atsakyti: toks asmuo, kaip ieškovas pagrindinėje byloje, kuris, sustabdžius jo darbo sutarties galiojimą, realiai nevykdo darbo užduočių, patenka į sąvoką „darbuotojas“ pagal Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 1 dalies d punktą, jeigu pagal atitinkamos nacionalinės teisės aktus jis yra saugomas kaip darbuotojas, o tai patikrinti privalo prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas. Su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, iš šios darbo sutarties išplaukiančios teisės ir pareigos turi būti laikomos perduotomis perėmėjui pagal Direktyvos 2001/23 3 straipsnio 1 dalį.

Dėl trečiojo klausimo

55 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas iš esmės norėtų sužinoti, ar Direktyvą 2001/23 reikia aiškinti taip, kad ja draudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, pagal kuriuos, perduodant vietos įmonę, darbuotojų teisės iš dalies apribojamos, pirmiausia kiek tai susiję su darbo sutarties rūšimi arba jos trukme.

56 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nustatytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (2015 m. liepos 16 d. Sprendimo *Sommer Antriebs- und Funktechnik*, C-369/14, EU:C:2015:491, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

57 Šiuo atveju, kaip tai išplaukia iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, iš pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų matyti, jog vietos įmonės darbuotojai gali būti perduodami su sąlyga, kad egzistuoja neterminuota darbo sutartis, sudaryta likus bent vieniems metams iki pradedant svarstymus dėl vietos įmonės likvidavimo.

58 Vis dėlto, kaip tai buvo nurodyta šio sprendimo 16 punkte, M. Piscarreta Ricardo *Portimão Urbis* veiklos perdavimo dieną dirbo pagal neterminuotą darbo sutartį, kuri buvo sudaryta likus keleriems metams iki šios dienos.

59 Iš SESV 267 straipsnio išplaukia, kad nacionalinis teismas bet kuriuo momentu gali paklausti Teisingumo Teismo dėl tam tikro Sąjungos institucijų ir įstaigų priimto teisės akto išaiškinimo, jeigu jis mano, kad Teisingumo Teismo sprendimo šiuo klausimu reikia tam, kad jis galėtų priimti savo sprendimą.

60 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nepateikė jokio paaiškinimo dėl priežasčių, dėl kurių jis mano, jog šiomis aplinkybėmis jam būtina gauti atsakymą į jo pateiktą klausimą, siekiant išnagrinėti ginčą, dėl kurio į jį kreiptasi. Konkrečiai kalbant, jis nepaaiškino, kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamuose nacionalinės teisės aktuose numatyti apribojimai, būtent nurodyti šio sprendimo 57 punkte, gali būti taikomi M. Piscarreta Ricardo atveju.

61 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad trečiasis prejudicinis klausimas yra nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

62 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiančio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1. **2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyvos 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo 1 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad situacija, kai savivaldybės įmonė (kurios vienintelė akcininkė yra savivaldybė) yra likviduota šios savivaldybės vykdomojo**

organo sprendimu ir jos veikla iš dalies perduota minėtai savivaldybei vykdyti tiesiogiai, o iš dalies kitai šiuo tikslu įsteigtai savivaldybės įmonei (kurios vienintelė akcininkė taip pat yra savivaldybė), patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį su sąlyga, kad po perdavimo išlaikoma nagrinėjamos įmonės tapatybė, o tai turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas.

2. **Asmuo, kaip ieškovas pagrindinėje byloje, kuris, sustabdžius jo darbo sutarties galiojimą, realiai nevykdo darbo užduočių, patenka į sąvoką „darbuotojas“ pagal Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 1 dalies d punktą, jeigu pagal atitinkamos nacionalinės teisės aktus jis yra saugomas kaip darbuotojas, o tai privalo patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas. Su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas, tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, iš šios darbo sutarties išplaukiančios teisės ir pareigos turi būti laikomos perduotomis perėmėjui pagal Direktyvos 2001/23 2 straipsnio 1 dalį.**

3. **Trečiasis *Tribunal Judicial da Comarca de Faro* (Faro apylinkės teismas, Portugalija) pateiktas klausimas yra nepriimtinas.**

Parašai.